

Filosofie jako provokace. Ladislav Hejdánek 85letý

Jan Kranát

in: Křesťanská revue, 79, 2012, n. 3, p. 2

in: Křesťanská revue, 79, 2012, č. 3, str. 2

◆ článek, česky, vznik: 2012

◆ article, Czech, origin: 2012

Jan Kranát: Filosofie jako provokace

Ladislav Hejdánek 85letý

in: [Křesťanská revue. Praha: YMCA, 06.2012, 79\(3\), s. 2. ISSN 0023-4613](#)

Z Hejdánkovy osoby vyzařuje stále cosi sokratovského. „Sokratovství“ je ovšem pojem s mnoha významy. Začneme-li od konce – takto Hejdánek doporučuje hodnotit události – Sokrates byl odsouzen k smrti za to, že nevěří v bohy a kazí mládež. Kdyby náš ústavní pořádek připouštěl náboženské žaloby, jistě by byl písecký filosof už dávno odsouzen. Naše minulá demokracie – ta řízená – ho ostatně také odsoudila, a pouze proto, že své problémy již nevládala řešit důsledně, přežil ji náš filosof zatím o krásných 23 let. Demokracie nová, neřízená, je vůči filosofům dosud lhostejná, a tak Hejdánek ještě občas zpřevrací stoly a nadělá pěknou paseku tam, kde se má vzdávat úcta a zachovávat zdrženlivé ticho. Tak to prý dělal i Ježíš, kterého po vzoru Rádlově považuje za filosofa.

Ale nyní ke kažení mládeže: Hejdánkův erós nemá jistě nic z iónské pederasteie. Mladí Alkibiadové se sice za ním stahovali a to ne v houfech právě malých, někteří dokonce po léta snášeli jeho nevybíravé častování, svou družinu z nich však nikdy nevytvořil. Družina, ba hůře mladické společenství, ba ještě hůře nezralé hledačství a nytí u nedostižných vzorů ho nechávaly netečným. Česká filosofie naštěstí měla i své guru, takže mnohé znejistěné duše brzy našly bezpečné kotviště. Popravdě řečeno, ne vždy bylo jasné, kam Hejdánek směřuje svou dovednost babickou. Kolik jen marného času vyplýval na duše neoplozené, na mihotavé bludice a neblahé vlasatice! O tom by mohl dlouho vyprávět každý, kdo zažil nekončící zkoušky z filosofických úvodů. Na druhou stranu duším bohatě obtěžkaným myšlenkami schválně odmítal pomoc, ač často již mocně pracovaly ku porodu. Bezděčně potráceným či násilně vyhnáným plodům se nevěnoval neboje zlostně zavrhl, taková byla jeho maieutika! Tolik se chtěl číst Jaspers nebo Heidegger, jejichž okopírované věty ležely před účastníky semináře, ale Hejdánek se zahryzl hned do první nejasné formulace a svou kořist nepustil, dokud ji zcela nerozcupoval. Často pak již byl konec semestru a vy jste zůstali se svými Jaspersy a Heideggery sami. Nebylo věru snadné docházet do semináře, v němž neobstál ani Heidegger!

Podobně jako Sokrates, ani Hejdánek nepíše. Oněch několik sporých svazečků je spíše opadané listí, pečlivě až pietně sesbírané jeho posluchači. Jsou to zlomky z nedochovaných dialogů s myšlenkami druhých filosofů, někdy ještě živých, častěji již dlouho mrtvých. V hejdánkovské jízlivosti však leckterá myšlenka opět obživne a začne vyhánět pozoruhodné ratolesti. Známý jsou jeho rouby z Anaximandra či Leibnize, jež vytáty ze svých kořenů, nesou ovoce, které by původní kmeny nikdy nebyly vydaly. Je to jakési filosofické sadařství naruby. Podobné je i ono hejdánkovské sokratovství: chcete-li být vedeni k filosofii, musíte se vést sami. Koho by ostatně kdy napadl opak? Jediná

náležitá odpověď na hejdánkovskou provokaci je promyslet si vše sám. K tomu písecký Sokrates vedl své žáky rychleji než jiní učitelé. Být Hejdánkovým žákem se neslučuje s následováním.

Jan Kranát